

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Γ. ΖΗΣΙΟΥ

Καθηγητοῦ

Προέδρου τοῦ Κεντρικοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συλλόγου

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΠΙΧΟΔΙΟΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΕΠ. ΚΛΕΙΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΥ
ΕΠΙΧΟΔΙΟΝ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΠΙΧΟΔΙΟΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

ΙΔΑΣΚΑΛΟΙ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ

*(Ἐκδίδοται ὑπὲρ τοῦ ταμείου περιθάλψεως
λειτουργῶν τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως)*

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ Α. ΠΑΠΑΣΠΥΡΟΥ

ΕΝ ΟΔΩΙ ΛΕΚΑ ΣΤΟΑΣ ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ

1915

E.Y.D της Κ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

Τμῆμα Δ'.

Έγκυλος

Μέση Εκπαίδευσις
Πυργαστική και σκοποβολία

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

**Πρόδει τοὺς κ. κ. προϊσταμένους τῶν διοικήσεων
τῆς μέσης έκπαιδεύσεως.**

Τοῦ προέδρου τοῦ κεντρικοῦ εκπαιδευτικοῦ συλλόγου καὶ
καθηγητοῦ ἐν τῷ ἐνταῦθα Ε' γυμνασίῳ χ. Κωνστ. Ζησίου ἐξε-
δόθη βιβλίον ὑπὸ τὸν τίτλον «Διδάσκαλοι τοῦ Ι' ἑνους», πραγματευό-
μενον περὶ τῶν διδασκάλων τοῦ γένους καὶ ίδιᾳ περὶ τῆς παιδα-
γωγικῆς αὐτῶν μεθόδου, ἃ τις ἔσκοπει καὶ τὴν διδασκαλίαν μὲν
σαφῶν καὶ βεβαίων γνώσεων, ὑπέρ πᾶν ἄλλο ὅμως τὴν συντήρη-
σιν ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ γένους ἀκοιμήτου τῆς ἀφοσιώσεως εἰς τὴν πά-
τριον θρησκείαν καὶ τοῦ πόθου τῆς μάτελευθερώσεως. Τὸ βιβλίον
τοῦτο, οὗτινος τὸν χρησιμότητα κοίνομεν περιττὸν νὰ ἐξάρωμεν, συ-
νιστῶμεν ἐκθύμως εἰς ὑμᾶς κατὰ τοσοῦτον μᾶλλον, καθ' ὅσον τὸ ἀγ-
τίτιμον αὐτοῦ προορίζεται διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ τακμένου περιθάλ-
ψεως τῶν συναδέλφων ὑμῶν.

Ἐν Αθήναις, τῇ 12 Ιουνίου 1915.

Ο Υπουργός
Χ. Κ. ΒΟΖΙΚΗΣ

N. Δ. Τσιριμόνος

Απόσπασμα ἐκ τῆς ἀγγελίας.

«Τὸ βιβλίον, τυπούμενον εἰς 2000 ἀντιτύπων δαπάνη τοῦ γρά-
φητος, πωλεῖται ὑπέρ τοῦ κατὰ τὸ καταστατικὸν τοῦ ἡμετέρου:
Συλλόγου τακμένου περιθάλψεως συναδέλφων».

* Καταστατικοῦ τοῦ Κεντρικοῦ Εκπαιδευτικοῦ Συλλόγου ἀρθρον 31ον. Τὸ
Συμβούλιον . . . δρίζει τὰ μέσα πρὸς περιθάλψιν τῶν ἀνικανῶν καταστάντων καὶ
τῶν σίκογενειῶν τῶν ἐν πολέμῳ πεσόντων ἢ ἀτυχησάντων συναδέλφων.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Γ. ΖΗΣΙΟΥ

Καθηγητοῦ

Προέδρου τοῦ Κεντρικοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συνδέσμου

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΕΠ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΙ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ

*(Ἐκδίδοται ὑπὲρ τοῦ ταμείου περιθάλψεως
ζειτουργῶν τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως)*

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ Α. ΠΑΠΑΣΠΥΡΟΥ

ΕΝ ΟΔΟΙ ΛΕΚΑ ΣΤΟΑΙ ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ

1915

E.Y.D της Κ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

“Ιδρύοντες κατά τὸν παρελθόντα Δεκέμβριον οἱ ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιῇ διδάσκαλοι τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τὸν **Κεντρικὸν Ἐκπαιδευτικὸν Σύνλλογον**, πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ ἀφορῶντος εἰς τὴν ἐνίσχυσιν μάλιστα τῆς ἐθνικῆς ἀγωγῆς κατὰ τὰς πατρίους παραδόσεις καὶ εἰς τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν γλώσσης τὴν προαγωγήν — μέσον πρῶτον ἀνεγράψαμεν τὰς διαλέξεις. Τοιαύτας, αἵτινες ἔργον ἔχουσι τὴν περὶ τι, εἰς τὴν ἐπιστήμην ἀναφερόμενον, διατριβήν, τέσσαρες τῶν ἑταίρων¹ πρὸς τὸ ἀθροώτατον συρρέον φιλομαθὲς ἀκροατήριον ἐποίησαν, ἵκανοι δὲ τῶν συναδέλφων ἐδήλωσαν διι τοι δέλονοιν διμιλήσην κατὰ τὸ ἐπόμενον (1915—1916) ἔτος, δπως καὶ τοῦ Πανεπιστημίου καθηγηταὶ σοφοὶ καὶ ἄλλοι ὑπερέχοντες ἐν τῇ πολιτείᾳ τῶν γραμμάτων.

Πρὸ τούτων δὲ τῶν διαλέξεων ἐκρίθη καλόν, εἰς σύλλογον συνελθόντες ἡμεῖς οἱ νῦν διδάσκαλοι τῆς Ἐλληνικῆς πατρίδος, νὰ τελέσωμεν μνημόσυνον ἐκείνων, οἵτινες κατὰ τοὺς χρόνους τῆς δουλεινούσης Ἐλλάδος, ὡς δ Ἡρομηθεὺς ἐν τῷ νάρθηκι, ἐνέκλεισαν καὶ αὐτοὶ καὶ διεφύλαξαν ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ Γένους ἀσβεστον τὸ ἴερὸν πῦρ τῶν Ἐλληνικῶν γραμμάτων, ἅτινα μεγαλόφωνα πάντοτε — πλὴν τοῦ ἀληθοῦς, τοῦ καλοῦ, τοῦ ὑψηλοῦ — τὴν ἀνθρωπίνην ὑπερηφανίαν, τὴν φιλοπατρίαν, τὴν ἐλευθερίαν ἐκήρυξαν.

“Ως πρεσβύτατος γενεῆ τῶν συναδέλφων εἶχον ἐγὼ ἀναλάβην νὰ εἴπω περὶ αὐτῶν, ἐδίσταξον δὲ ἐνεκα τῶν δεινῶν καιρῶν, ἐν οἷς φαίνεται χειμαζομένη ἡ πατρίς. Ἄλλον δὲ οὐδὲς ἡμᾶς τοὺς διδασκάλους τῆς Ἐλληνίδος νεότητος — ἔξοχον περίνοιαν ὑπὲρ τῆς πατρίδος μαρτυροῦσα — περὶ τῆς πατρίου γῆς καὶ τῆς πατρίου θρησκείας ἐγκύρωλιος τοῦ ἐπὶ τῆς Παιδείας Ὑπουργοῦ Κου Χ. Βοζίκη ἐπώτουνέ με περὶ ἐκείνων νὰ διαλεχθῶ, οἵτινες τούτων δή, τῆς πατρίδος καὶ τῆς θρη-

¹ Οἱ κ. Ε. Καλλιάφας, Χ. Σκαλλιάκης, Ἰάκ. Δραγάτσης καὶ Χ. Λούζαρης.

σκείας, τὴν σωτηρίαν καὶ τὸ μεγαλεῖον παντὸς τοῦ βίου αὐτῶν ἔργον ἔθεντο.

Τὴν διάλεξίν μον ἐκείνην, ἐν πλείστοις ἀνεπτυγμένην, δημοσιεύω ἐνταῦθα.

Ο τι δὲ λέγω περὶ αὐτῶν δὲν εἶναι μελέτης μακρᾶς πραγματεία περὶ τῆς σοφίας ἐκείνων, καθ' ὃσον εἰς τὰς οἰλασικὰς γλώσσας ἀφορᾶ, τὴν φιλοσοφίαν καὶ τὰς ἄλλας, περὶ ἣς διέτριβον καὶ ἐδίδασκον, ἐπισήμας. Περὶ τούτων λέγομεν ἐλάχιστά τινα, ἐν προοιμίῳ δὲ ἐνταῦθα διι ἡ περὶ τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν μάθησις αὐτῶν κρατίστη ἦτο, ὅστε οὐδαμοῦ, ἐξ ὃσων εἰς τὸν πεζὸν ἢ τὸν ποιητικὸν ἔγραψαν λόγον, νὰ ἴποφαίνηται τὸ κατάπονον καὶ θεματογραφικόν, ἀλλά ὡς ποταμοῦ βαθυρρόδουν ἀέναα κρυστάλλινα δεῖθρα πανταχοῦ νὰ εἶναι κατάδηλον τὸ ἥρεμαῖον, δπερ φαεινὴν κρηπῆδα τῆς γνώσεως τὸ ἀσφαλὲς ἔχει. Ἐκ τούτου δικαίως πινδαρικὴ φύδη ὠνομάσθη Μάρκου τοῦ Μουσούρου ἡ φύδη εἰς Πλάτωνα, δικαίως Λαόνικος ὁ Χαλκοκονδύλης θουκυδίδειον ὑφος ἔχων νομίζεται, δικαίως ἔθαύμαζον τοῦ Λάμπρου Φωτιάδου τάνακρεόντεια, τὰ ἡρωελεγεῖα καὶ τάλλα τῶν ποιημάτων αὐτοῦ, δικαίως ἐπαινοῦμεν τὴν ὑπὸ τοῦ Δούκα εἰς τὴν ἀττικὴν τῶν πεζογράφων παράφρασιν τῶν ἀρχαίων ποιητῶν, δικαιότατα δὲ κρίνομεν τὰ ἐγκώμια τὰ παντοδαπά, δσα περὶ Γεωργίου τοῦ Πλήθωνος εἰπον πνεύματα ὑπέροχα ἀπὸ Βησσαρίωνος μέχρι τοῦ μεγίστου μετὰ τὸν Δάντην Ἰταλοῦ ποιητοῦ Λεοπάρδη τοῦ μεταφράσαντος τὸν θρῆνον τοῦ Πλήθωνος εἰς τὴν μοναχὴν καὶ δέσποιναν κυρίαν Ὅπομονήν.

Πνεύματα ἀδρὰ ὑπὸ ἀμφιλαφοῦς ἐκοσμοῦντο παιδείας, καὶ ὑπομιμήσκοντο πολλοὶ αὐτῶν τοὺς ἀρχαίους φιλοσόφους, τοὺς Ἰωνας φυσιολόγους, τοὺς πυθαγορείους, τὸν Ἀριστοτέλη, καὶ τοὺς σοφοὺς τῶν χρόνων τῶν βυζαντιακῶν Λέοντα τὸν φιλόσοφον, Θεόδωρον τὸν Μελιτηνιώτην, Νικηφόρον τὸν Βλεμμύδην. Διότι, δπως ἐκεῖνοι, καὶ οὗτοι οὐ μόνον περὶ τοὺς συγγραφεῖς καὶ τὴν φιλοσοφίαν διέτριβον, ἀλλὰ καὶ μαθηματικὰ καὶ γεωγραφικὰ καὶ ἀστρονομικὰ καὶ φυσικὰ συνέγραψαν ἀπὸ Γεωργίου τοῦ Πλήθωνος μέχρι Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρεως, μέχρι τοῦ Βάμβα, μέχρι τοῦ Κούμα.

Οὕτε δὲ περὶ τὰς παιδαγωγικὰς θεωρίας αὐτῶν θὰ καταπονηθῶμεν· διότι ἵκανοι ἐξ ἐκείνων καὶ περὶ τοιούτων συνέγραψαν. Ἀλλὰ μόνον τοῦτο θὰ ἐπιδείξωμεν τῆς παιδαγωγικῆς αὐτῶν μεθόδου,

Ως σκοπὸν ἀδιάτρεπτον εἶχε νὰ διδάξῃ τὴν νεότητα τἀρχαῖα Ἑλληνικὰ γράμματα, φέγγος σελαγίζον ἐν πάσῃ παιδεύσει ἀνθρωπιστικῇ, καὶ τᾶλλα χρήσιμα παιδεύματα, δεύτερον νὰ ἐμφυτεύσῃ ταῦτα ἐν τῇ διανοίᾳ τῶν νέων ἀσφαλῶς καὶ τοίτον μὲ τὸ αἷμα αὐτῶν ἀρδεύοντες καὶ μὲ τὴν εὐσομίαν τῆς ἀγιωτάτης πνοῆς των νὰ ἐκθρέψωσιν ἐν τῇ νεότητι ἀγλαδούς καὶ γλυκεῖς καρποὺς τὴν εὐσέβειαν πρὸς τὸν Θεὸν τῆς ὁρθοδοξίας, τὴν στοργὴν πρὸς τὴν πατρίδα καὶ ἀκαταπράῦτον τὴν ἐνέργειαν ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ Γένους.

Πραγματευόμεθα δ' ἐνταῦθα μόνον περὶ τῶν διδαξάντων ἄλλους τῶν Ἑλλήνων καὶ τούτων οὐ μόνον περὶ τῶν ἔξοχῶς εἰς παντοίαν σοφίαν διακοινέντων ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν οεμνοτάτων ἐκείνων τῆς ἐθνικῆς ψυχῆς μυσταγωγῶν, οἵτινες—μετριωτέρας παδεύσεως—ἔδιδαξαν τοὺς Σουλιώτας, τοὺς Ψαριανούς, τὸν Νικόλαον Σκουφᾶν, τὸν Διάκον, δὲν διδασκάλων τινὲς οὐ μόνον κήρυκες τῆς ἀνθρωπίνης, τῆς Ἑλληνικῆς, ὑπεροφανίας ἐγένοντο ἀλλὰ καὶ μάρτυρες ἀπέθανον ὑπὲρ αὐτῆς, ὅμοιοι μὲ φύλακα φάρου, ὅστις, καὶ ἂν ἡ λαῖλαι μαινομένη ἀνασπᾷ καὶ τοὺς θάμνους τῆς ἀκτῆς καὶ ἂν κεραυνῶν χάλαζα πλίγιτη τὸν πύργον τοῦ φάρου, ἐκεῖνος προβαίνων ἀνάπτει αὐτὸν ἀπτόητος, τὸν θώρακα φορῶν τὸν ἀλεξίνακον τοῦ καθήκοντος καὶ τῆς φιλανθρωπίας.

Ἄρχόμεθα δὲ ἀπὸ τῶν περὶ τὴν ἄλωσιν τῆς Πόλεως χρόνων, ἐν τῷ λόγῳ δὲ περὶ ἐκείνων, ὡς ἐν ἐθνικῇ τινι Πινακοθήκῃ, παραβάλλωμεν τὰς περισέμνους εἰκόνας τινῶν ἐξ αὐτῶν ἀπὸ Γεωργίου τοῦ Πλιθωροῦς τοῦ διδάξαντος Κωνσταντίνον τὸν Παλαιολόγον καὶ πιθανῶς Μιχαὴλ τὸν Ράλλην ἐκ τῶν ἡρωϊκῶν μεγαλομαρτύρων τοῦ Γένους, μέχρι τῆς Αἰκατερίνης Χατζῆ Γεωργίου τῆς ἐν Γραιτσίοτῃ τῆς Μακεδονίας διδασκαλίσσοντος ὑπὸ τῶν Βουλγάρων πυρακτωθείσης.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΑ ΧΡΗΣΙΜΑ

Μανώλης Καρανέκας. Σχεδίασμα κτλ. (1867).

Κ. Σάθας. Νεολεληνική Φιλολογία (1868). .

J. Chassiotis. *L' instruction publique chez les Grecs depuis la prise de Constantinople par les Turcs jusqu'à nos jours (1881).*

Δ. Θερετανός. Ἀδαμάντιος Κοραῆς.

